

**Historia De Vita, Moribus, Rebus Gestis, Studiis Ac
Denique morte Praedicantium Lutheranorum, Doct.
Martini Lutheri, Philippi Melanchthonis, Matthiae Flacii
Illyrici, Georgii Maioris, et Andreae ...**

Complectens ortum, progressum [et] incrementa, tum arcana plurima
hactenus non prodita, omnium penè huius temporis haeresum

... Vita ... Philippi Melanchthonis. Matthiae Flacii Illyrici. Georgii Maioris, Et
Andreae Osiandri

Ulenberg, Kaspar

Coloniae Agrippinae, 1622

Capvt XXI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-65643](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-65643)

eodem profectus fuit : Melanchthon vero, ANNO
 quanquam & is desiderabatur, domi re- 1550.
 manlit.

CAPVT XXI.

- I. *Comitia Augustæ ob Concil. Trident. scri-
 pta Luther. ad Concil. cum obsidione Mag-
 deburg.*
- II. *Delecti Lutheran. ad Concil. Trid. per Mau-
 ritium Elect. eiusq. Credentiales.*
- III. *Mauritij fœdus cum Gallo tres Episcopatus
 ab Imperio detruncante contra Cæsarem,
 eius & Alberti Brandenb. mors concilijq.
 Trid. absolutio.*
- IV. *VVittenbergæ & Lipsiæ pestis grassatur dum
 Melanchthon in Angliam euocatur, con-
 trouersia inter Ioānem Fridericum Saxo-
 niæ Ducem & Augustum Electorem. mors
 Anhaltini & Sturmij.*

CÆSAR eodem anno Comitia rursus I.
 Cægit Augustæ, quo Principes & Ordines Comitia
 mense Iulio conuenire iussit. In ijs Comi- Augustæ.
 tijs Ordines Concilij futuri decretis se de-
 nuò submiserunt, quemadmodum ante *Sur. in cōm.
 ad hunc an.*
 triennium, cum eodem loco conuentus ha-
 beretur, factum quoque diximus. Itaque
 Cæsar quanto potuit studio laborauit, vt
 Synodus propter terrores bellicos hæcte- *Synodus
 restaura-
 tur.*
 nus suspensa rursus instauraretur : Effecit-
 que tandem, vt Iulius Tertius Pontifex, *Sleid. l. 22.
 qui pag. 636.*

ANNO
1550.
Tridentū
trās fertur.

*Camer. in
vit. Mel.
pag. 310.*

Melanch-
thon sum-
mā doctri-
nā confar-
cinat offe-
rendam
Concilio.

*Cam. in vi.
Mel. p. 310.*

qui circa tempus hoc Paulo tertio defun-
cto surrogatus fuit, Synodum Bononiā Tri-
dentum reuocaret. Quod cum impetrasset
Ordines enixè cohortatus est, magnoque
cum affectu, vt pium hoc, & Germaniæ per-
necessarium atque salutare negotium sum-
mis viribus promouerent: Quæ res nouam
Lutheranis sollicitudinem iniecit.

Et Mauritius quidem in mandatis dedit
Melanchthoni, vt scriptum quoddam com-
poneret offerendum Synodo Tridentinæ,
si res ita ferret, quod summam doctrinæ
breuiter explicatam complecteretur. Pa-
ruit ille, & huiusmodi scriptum confecit;
quod vbi fuit absolutum, princeps calculo
præcipuorum concionatorum ditionis suæ
voluit approbari. Eos igitur Lipsiam con-
uenire iussit, vbi scriptum Melanchthonis
prælectum illis fuit, & communibus suffra-
gijs comprobatum: Quanquam inter con-
cionatores erant nonnulli Flaciana labe in-
fecti, qui nonnihil oggannirent, & supe-
riorum temporum actiones de libro Inte-
rim liuido dente arroderent; quos reliqui
suffragijs & numero superatos facile repres-
ferunt.

Cæterum cū de scripto hoc per Melanch-
thonem confarcinato rumor sparsus esset,
principes aliquot & ciuitates Lutheranae co-
piam eius sibi fieri vehementer expetebant:
At Mauritius id cuiquam communicari no-
luit.

Impri-

Imprimis VVirtēbergicus princeps Christophorus Vlrici filius, qui patri non ita pridem vita functo successerat, & Senatus Argentinenſis quosdam miserunt è concionatoribus suis, qui cum Saxonis de rebus conferrent in Concilio proponendis; ante omnia verò Melanchthonis iudicium in hoc genere certius explorarent. Atque illi quidem, VVirtenbergici inquam, secum deferebant simile quoddam Brentij scriptum; quod anno sequente principis illius nomine Tridentini Concilij Patribus oblatum fuit; & hoc agebant magno studio, ut esset eorum, qui Confessionem Augustanam profitebantur, in hac actione consensus quædam & dogmatum conformitas. Erant enim annis proximis in sectas atque factiones fœdè diuulsi: Quæ res prudentioribus Lutheranis magnas curas peperit, metuentibus nimirum, ne domesticæ concertationes in causa communi plurimum obessent. Itaque vel consensum qualemcumque, vel syncretismum aliquem institutum cupiebant; ne si distracti à se mutuo, & in turmas hostiliter diuisi, prodirent in hoc Christiani theatrum, ludibrio seipsos exponerent, & causam, quam tuebantur, vel his ipsis dissensionibus suspectam redderent. Quamquam verò nonnulli Synodum in Saxonia suaderent conuocandam; in qua consultandum putabant de rebus communibus, & domesticas Lutheranorum dissen-

ANNO
1550.
Wirtenbergici & Argentinenſium studium in tē-
tanda concordia.

Syncretismum machinantur.

ANNO
1550.
Melanchth.
opinio.

Eius scrip-
tum exhi-
betur.

Conuent⁹
Wittenb.
& Lipsiæ.

Titulus
scripti Me-
lanchth.

*Pomar. in
Chron. Sax.
Cythr. &
alii ad hunc
ann.*

Magdebur-
gū à Mau-
ritio obli-
detur.

fiones quoquo pacto sopiendas, priusquam Tridentum Theologi Lutherani mitterentur. Melanchthon tamen, alijque circumspetiores consilium illud minimè probabant; cum quod Cæsar huiusmodi conuentus ad perturbandam Reip. tranquillitatem pertinere arbitrabatur; tum verò, quod non ignorabant, eius generis esse domesticas concertationes, vt de ijs componendis frustra deliberationem susciperent. Obtinuerunt tamen V Vittenbergici demum, vt quod Melanchthonem confecisse diximus scriptum, perlegendum illis exhiberetur. Nò diu post V Vittenbergæ, quemadmodum Lipsiæ pridem, habitus est conuentus, in quo reliquis istarum partium concionatoribus propolitū fuit hoc ipsum scriptum Melanchthonis; cumque & isthic præsentium assensu probatum esset, placuit, vt sub titulo repetitæ Cōfessionis Augustanæ typis proCUSUM in vulgus emitteretur: Quemadmodum & alter ille tractatus, quem à Brentio conscriptum supra diximus, à legatorum reditu diuulgatus fuit.

Obsidebatur per hoc tempus Magdeburgum, vrbs Saxonix ad Albim sita, quam Mauritius Elector oppugnabat mandatu Cæsaris, quod magistratus illius ciuitatis & incolæ Augustano decreto parere recusarent, per Flacium Illyricum, Ambsdorsium, aliosque tribunitios istius factionis concionatores ad rebellandum incitatis:

Erat

Erat hæc ciuitas nidus Flacianorum præcipuus; è quo magno numero prouolabant feditiosi tractatus, picturæ, famosiq̃ue libelli, quibus in Cæsarem, in Mauritium ipsum, aliosque moderatiores Lutheranæ professionis principes vulgus & multitudo promiscua concitabatur: Quam ob causam ciuitas illa tandem ductu Mauritij ab exercitu Imperij nomine circumfessa fuit & oppugnata. Quanquam verò Mauritius oderat inquietos & turbulentos id genus homines; tamen quia iam tum alijs cogitationibus intentus erat, paulò remissius, quam pro Cæsaris Imperijque dignitate, bellum illud administrabatur.

Interea Calendis Septembris rursus instaurata fuit Tridentina Synodus, & principes admoniti, vt suos isthuc mitterent: Quibus idoneè cautum fuit non per Cæsarem modo, sed & per Synodum ipsam, ne quam tergiuersandi causam haberent. Mauritius igitur tanetsi iam bellum meditabatur in Cæsarem, quo Synodum indubitatus turbendam nouerat; dissimulato tamen Consilio, quosdam e suis designauit, qui Tridentinum profecti Concilio interessent. Horum primus fuit Melanchthon, quem huius rei gratia sub finem anni 1551. VVittenbergâ per litteras euocauit; ne scilicet omnino ignarus esset secretarum machinationũ, quas ad opprimendum inopinatò Cæsarem, & turbendam Synodum animo coquebat. Melanch-

ANNO
1550.
Nidus Flacianorum.

II.
Principes monentur de mittendis legatis ad Concilium.

ANNO 1551.
Delecti Lutheranorũ ad Concilium.

ANNO
1551.
Mauritius
dissimula-
tio.

*Mel. tom. 2.
ep. p. 246.*

*Camer. in
vita Mel.
pag. 319.*

Melanch-
thon cum
socijs ad
iter se cō-
parat.

Noribergæ
subsistunt.

*In ep. ad
Cam. p. 656.*

lanchthoni socios adiunxit Erasmus Sarce-
rium, & Valentinum quendam Pacæum, Lu-
theranæ sectæ Theologos. Vt vero duceret
tempus, & non minus Patribus Tridentinis,
quam Cæsari glaucomā obijceret, duos pri-
dem Tridentum miserat è Consiliarijs, quo-
rum alter Leonardus Padhornus Iurecon-
sultus erat. Hi scriptum Melanchthonis, de
quo iam ante diximus, velut Symbolum cō-
fessionis Saxonicæ, detulerunt secū in Con-
cilio Patribus exhibendum: Quanquam cū
in confessu verba facerent, scriptum hoc re-
tinuerunt; quod an consulto factum sit, an
vero casu, non satis est compertum. Inte-
rim Mauritius ne serio non agere videretur,
Melanchthoni, duobusq; socijs mandauit, vt
se darent itineri; quanquam additum fuit, vt
Augustam vsque progressi subsisterent, do-
nec quid porro vellet fieri princeps per lit-
teras significaret. Illi verò, qui secretas prin-
cipis machinationes non ignorabant, Nori-
bergæ potius subsistendum censuerunt, loco
nimirum viciniore, & periculis minus expo-
sito. Quâ de re Melanchthō ad Camerarium
scribens, Nos, inquit, Noribergæ adhuc ex-
pectamus litteras, vel aulicas, vel padhornia-
nas. Scripsi enim ad aulam, & ad Padhornū,
vt nobis significant, quid fieri velint. Quæ
stultitia esset, progredi ad Synodum, moto
bello, & inter arma disputare? Quâ de re &
in aula antea ostendi, quid mihi videretur.
Augustâ eo non properauimus, quia in tanta
male-

maledicentia & vanitate hominū locus ille, ANNO
 vbi de religione plus est dissensionum, plus 1551.
 flabellarū peperisset. Hic nihil fuit conten- “
 tionum cum vllō. Et aliquantulum conti- “
 cescunt sermones de hyperborei Oratoris “
 (Osiandrum dicit) ὑψαλχορῆα. Haecenus
 Melanchthon. Interim qui Tridentū præ- ANNO 1552
 cesserāt, legati principis huiusmodi cōditio- Conditio-
 nes Patribus proposuerunt, quib. Melanch- nes à Lu-
 thonē dicebant, & socios ad Concilium mit- theranis
 tendos, vt eas probari nec posse nec debere propositæ
 satis haberent perspectum: Itaque in actione ridiculæ,
 hac temporis extrahendi gratiâ lusisse po-
 tius, quam rem seriā egisse videntur.

Postularunt siquidem, vt quiescerent ab
 actione Patres, nec progredierentur, donec
 venirent, quos supra diximus per Mauritium
 designatos; vt quæ hæcenus definita sint,
 habeantur irrita; & vbi Tridentum vene-
 rint Mauritanii, superiora omnia retracten-
 tur; vt Concilium celebretur, ad quod om-
 nes nationes & populi cōueniant; vt in eo
 non præsit Romanus Pontifex, sed subdere
 se Concilio compellatur; vt Episcopis iufiu-
 randum remittat, quo deuincti sunt Ecclesie
 Sediq; Romanæ. De his capitibus responde-
 ri sibi postulabant, & quidem sine longiore
 morâ. Theologos enim, dicebant, esse in via *Camer. in*
 Tridentum versus, iamque ad quadraginta *Melanct.*
 pene milliaria processisse. Hæc in priuato *pag. 320.*
 quorundam consessu per Mauritanos vn-
 decimo Ianuar. proposita fuerunt anno 1552.

Cæte-

ANNO
1552.
Creden-
tiales Mau-
ritij offe-
rendæ Cō-
cilio Tri-
dentino.
*Cam. in
vit. Mel.
in fine.*

Cæterum Mauritius cum Melanchthonem eiusque socios ab se dimitteret, litteras illis dedit ab ipso Melanchthone compositas, ad Synodum Tridentinam, (credenciales vulgò nominant) quas hoc loco duximus inferendas.

Reuerendissimi Domini, & Reuerendi Patres: cum Cæsarea Maiestas, Dominus noster clementissimus voluerit, vt ex ecclesijs nostræ ditionis aliqui ad Synodum mitterentur, nolimus eius voluntati deesse: præsertim, cum & nos optemus veritatem illustrari propter gloriam Dei, & piam ac perpetuam in Ecclesiam totius orbis terrarum concordiam constitui. Quæ duæ res omnibus hominibus maximè expetendæ sunt; præcipuè vero ijs, quibus Deus gubernationem commendauit. Misimus igitur ad Synodum hos tres viros, Erasmus Sarcerium, Valentinum Pacæum, & Philippum Melanchthonem, quorum & mores honestos esse, & studium pacis & publicæ concordie prædicari intelligimus. Hos vt benignè audiatis publicè exponentes, quid de omnibus controuersijs communi consensu ecclesie nostræ doceant, petimus. Ipsis etiam mandata dedimus, vt piè, placidè, & sine priuatis affectibus recitent & declarent doctrinam, quam existimant vniuersæ Ecclesie necessariam. Scitis autem pro vestra excellenti sapientia, hos vestros confessus intueri Deum iudicem, & vniuersam Ecclesiam in cælo & in ter-

ANNO
1552.

Itineri se
accingit.

*Camerar in
vita Mel:
pag. 322.*

Melanch-
thonem
reuocat.
*Sleid. Sur.
Chytr.
Augustam
capit.*

Concilium
Tridenti-
num dissi-
patur.

Cæsar in
Italiam va-
dit.

farem, qui tum OEnoponti morabatur: in qua ciuitate per suos hospitium sibi parari iussit; ne quisquam de fide ipsius & affectu in Cæsarem dubitaret. Imo tandem initio anni 1552. in viam se dedit cum honesto comitatu, velut ad Cæsarem profecturus: verum cum aliquouſque processisset, itinere conuerso, redijt inopinato domum, & Melanchthonem cum socijs, qui non ignari machinationum istarum Noribergæ mandata principis expectabant, exeunte februario reuocauit. Atque tum demum prodere coepit mentis arcanum, & delectus militum habuit. Tanto vero astu rem hanc antea texit, tantaque celeritate postmodum vsus est, vbi palam agere coepit, vt famam anteuerteret aduentu suo, eductoque exercitu Calendis Aprilis Augustam Vindelicorum obsideret; quam tertio die post deditam occupauit.

Huius rei fama cum OEnipontem delata esset ad Cæsarem, & ad Patres, qui Tridenti conuenerant, ingens est vtrobique exorta trepidatio: atque ita Concilium denuo dissipatum fuit, Patribus ingruentis belli metu dilapsis. Cæsar autem, vt excitatam inopinato procellam declinaret, Saxone atque Landgrauio, quos quadriennio iam & amplius in vinculis habuerat, prius libertati restitutis in Italiam profectus est. Interim bellum hoc, quod propter Mauritij vehementes impetus & Gallix Regis potentiam, qui con-

confœderatus vindicem se profitebatur ger- ANNO
manicæ libertatis, atrox futurum putabatur, 1552.
post paucos menses sopitum est. Gallus e-
nim tribus Episcopatibus ab Imperio de-
truncatis, Verdunensi, Tullensi & Metensi, Episcopā-
quasi præclarū se Germaniæ vindicem præ-
stitisset, exercitum reduxit. Mauritius ve-
ro, cum Landgraviū focerum è vinculis
dimissum intelligeret (nam de Saxoniæ co-
gnato non admodum laborabat) quasi iam
factus voti compos non inuitus ad pacis cō-
filiā descendit. defectio:

Episcopā-
tum Lo-
tharingiæ
ad Gallum
defectio:

Transactio
Mauritij
cum Cæsa-
reanis.

Conuenerunt itaq; Passauij Ferdinandus
Rex aliq; principes, quorum industria res
inter Cæsarem & fœderatos circa medium
Iulij transactione quadam composita fuit. *Camer. ubi
supr. Sur.
Sleid. &c.*
Hac pacificatione publicata, quod secundo
Augusti die conscriptis, subsignatisque di-
plomatis tandem factum est, Mauritius co-
pias omnes, quibus ipse cum Imperio præ-
fuit, Donauertum duxit, easq; secundo flu-
mine misit in Vngariam, Ferdinando Regi
militaturos contra Turcam. Eius exer-
citus in
Vngariam
proficisci-
tur.

Verum Albertus Brandenburgicus Ca-
simiri Ansbachici filius, qui & ipse ex con-
fœderatis erat, cum primum pacis intelli-
geret mentionem fieri, iam ante à fœde-
ratis ad Vlmam discesserat cum exercitu,
quem stipendijs gallicis conscriptum du-
cebat, & non Episcopostantum Bamber-
gensem & Herbipolensem; sed & Noriber-
genses magnis damnis affectos grauiter af-
flixit. *Camer. pag.
229.*

ANNO
1552.

Eius Sæui-
tia.

Mauritij
mors ex
vulnere.

Iustum Dei
iudicium.

Camer. pag.
331.

Albertus
extorris.

Cæsaris
magnani-
mitas.

Concilium
Trident.
restauratur
& absolui-
tur.

IV.

flixit. Atque hæc principis illius sæuitia nouum in Germania peperit incendium; quod cum anno sequente 1553. Mauritius extinguere conaretur, in conflictu cum Alberto Germaniæ vastatore tormento manuario lethaliter vulneratus paulò post decessit. Ita factum est, vt qui fœdere coniuncti anno superiore proximo arma ceperant, ad opprimendum inopinato Cæsarem, & Synodum turbandam, ijdem ipsi nunc animis hostiliter diuulsi sese mutuis armis conficerent; scilicet vt secreto Dei iudicio illatam summo magistratui contumeliam alter in altero vindicaret. Quod dum faciunt, Mauritius quidem in ipso virilis ætatis robore globo læsus occubuit, vt diximus: Alter vero Albertus Brandenburgicus prælio superatus aufugit, & postquam ferro flammâq; in ipsis Germaniæ visceribus horrendum in modum sæuiisset, multumque haussisset innocentis sanguinis, tandem ditionibus suis eiectus, & profugus extorris, desertus ab omnibus in aliena regione vitam finiuit.

Interea Cæsar, vt erat heros inuictus, impetum hunc fœderatorum excelso infractoque animo sustinuit: & Tridentina Synodus, quam oppressam penitus, & in perpetuum dissipatam volebant isti, sublato Mauritio rursus coaluit, & tandem magno Ecclesiæ bono, freudentibus licet aduersarijs, feliciter absoluta fuit.

Verum hæc obiter per occasionem: Ad vitam

vitam Melanchthonis, quam scribimus, per-
 textendam oratio reuertatur: Qui cum insti-
 tutum sui principis nō ignoraret, sub finem
 Februarij mensis, vti supra diximus VVit-
 tenbergā reuersus est, in sinu gaudens, quod
 ab itinere Tridentino liberatus esset. Non
 multo post, quam Synodus Tridentina Lu-
 theranorum machinationibus dissipata fuit,
 pestis VVittenbergæ serpens & Lipsiæ, in v-
 traq; Vniuersitate cœtum academicum dis-
 sipauit. Melanchthon periculi vitandi cau-
 sa Torgam concessit multis eum comitanti-
 bus; quo loco tantisper commoratus fuit,
 donec VVittenbergæ non esset à contagio-
 ne periculum.

Anno sequente proximo, qui fuit à Chri-
 sto nato 1553. denuo vocatus est in Angli-
 am, idque Regis ipsius Eduardi Sexti litte-
 ris, quæ Maio mense scriptæ fuerunt. Id cō-
 silio factum est quorundam, qui, dum Rex
 puer esset, pro arbitratu Rempublicam ad-
 ministrabant: quorum facile primus erat
 Thomas Cranmerus, Archiepiscopus Can-
 tuariensis, hostis Catholicæ religionis, & o-
 mnium, qui eam profitebantur, acerrimus;
 cuius studio schisma, quo sese Henricus O-
 ctauus ab Ecclesia Romana præciderat, in
 hæresin Zvinglianam transformatum est,
 externæ cuiusdam hierarchiæ larua fraudu-
 lenter obuolutam. Quia vero Melanch-
 thon ecclesiasticam hierarchiam à multis an-
 nis retinendam, atque in huiusmodi nego-

ANNO
 1553.
 Melanch-
 thon VVir-
 tenbergam
 reuertit.
*Mel. tom. 2.
 epist. p. 258.
 Cam. in
 Vit. Mel.*
 Pestis Wit-
 tenbergæ
 grassatur.

ANNO 1553.
 Melanch-
 thon voca-
 tur in An-
 gliam.

Th. Cran-
 merus au-
 tor schis-
 matis An-
 glicani.

Causæ vo-
 cationis
 Melanch.

ANNO
1553.

tij magnum habebat vsum, quomodo nimirum nouitia dogmata plausibili rituum Catholicorum operimento velanda essent; hunc imprimis è Saxonia censuerunt in Angliam euocandum.

Eduardi
regis An-
glia mors.

Verum paulo post, quam ad Melanchthone litteræ peruenerunt, nempe sexto die Iulij, Rex Eduardus sedecim annorū puer, adolescentiam vix dum ingressus è viuis excessit.

Maria Ca-
tholica
succedit.

Post cuius mortem per Mariam Henrici Octaui filiam, Cæsaris è sorore Catharina neptem, religio Catholica per Angliam restituta fuit, & Regnum ipsum ad Romani Pontificis obedientiam reuocatum. Iam & in Saxonia triduo post, quam Eduardus decessit, nono die Iulij scilicet, Mauritius Elector globo tactus in conflictu vulnus accepit, ex quo biduo post mortuus est, vti iam ante diximus.

Mauritio
succedit
frater Au-
gustus.

V.

Cæterum quia non reliquit prolem masculam, Augustus frater ipsius, qui tum apud focerum Daniae regem morabatur, hæres Mauritij fuit, eique non in principatu modo, sed & in Electorali dignitate successit.

Io. Friderici
in recupera-
ndo Ele-
ctoratu &
eius ditio-
nibus.

Priusquam verò è Dania reuersus hæreditatis fraternæ possessionem adiit, Ioannes Fridericus missis legatis ad Ordines, Electoratum sibi, oblatasque possessiones restitui postulabat: Nec deerant inter subditos, qui animis istuc satis inclinarent. Interim Augustus sub initium Augusti redijt domum, & recum suis deliberata, subditos ditionum omnium,

mnium, quas frater moriens reliquerat, cer-
 tis conditionibus in fidem suam adegit. V-
 bi VVittenbergam venit, Theologos &
 Concionatores, à quibus populum pende-
 re non ignorabat, sibi putavit concilian-
 dos; quod & fratrem Mauritium initio fe-
 cisse meminerat. Eos igitur perhumaniter
 compellat & benigne, Melanchthonem im-
 primis, ad quem de tuenda religione, quam
 hætenus essent professi, commodos sermo-
 nes habuit, & ad permulcendum ipsius ani-
 mum idoneos; quos Melanchthon postmo-
 dum ad alios deprædicauit. Subsecuta est in-
 ter Ioannem Fridericum, & Augustum gra-
 uis admodum & multis difficultatibus im-
 pedita disceptatio. Daniæ Rex, cuius filiam
 Augustus habebat in matrimonio, generi
 sui causam per legatos diligenter egit, cu-
 ius autoritate post diuturnam actionem eo-
 res tandem redacta fuit, vt Ioannes Frideri-
 cus cum filijs Electoratu non modo, sed
 & Misniæ, atque oppidis metallicis in per-
 petuum renunciaret. Quo negotio confe-
 cto ipse quidem anno 1554. sub initium
 Martij, cum aliquamdiu decubisset cathar-
 ro suffocatus obiit: Augustus vero pacifi-
 cam hæreditatis fraternæ possessionem est
 consecutus.

Eodem anno, quo sublatus est Mauritius,
 Melanchthon quendam ex intimis amisit,
 Georgium Anhaltinum, præpositum Mag-
 deburgensem, Dessauia mortuum ad deci-

ANNO
 1553.
 Augusti
 studium in
 deuiucien-
 dis cōcio-
 natoribus
 & præser-
 tim Me-
 lanchtho-
 ne.

Contro-
 uersia inter
 Io, Frede-
 ricum &
 Augustum
 Electoré.

Componi-
 tur.

ANNO 1554

Mors Ge-
 org. An-
 haltini.

ANNO 1554. mumoctauum Octobris; quo nullum ferè
discipulum habuit obsequentio- rem. Erat is

Eius stem-
ma.

Mancipiū
Melanch-
thonis.

Mors Iac.
Sturmij Ar-
gentinēsis.

ex insigni veterique principum Anhaltino-
rum familia natus, princeps humanus ad-
modum, probus, & ad modestiam à natu-
ra formatus; qui Melanchthonis ductum
exactè sequebatur in rebus omnibus, nec
ipso inconsulto, vel in negotijs exigui mo-
menti facere quicquam consueuerat. Ad-
ministrabat ante bellum germanicum velut
Episcopus dioccesim Merseburgensem in re-
bus ad sacra pertinentibus, Augusto Mau-
ritij fratre politicę gubernationis curam ge-
rente. Interim orationes, quas habebat in
Synodis, tum conciones ad populum maxi-
mam partem à Melanchthone præscriptas
recitabat: vt Melanchthon, quanquam is
nec sacris vnquam initiatus fuit apud Ca-
tholicos, nec Lutherano ritu ad Ecclesiasti-
cas functiones ordinatus, dioccesim istam per
hunc principem administrare videretur.
Consultationibus de libro Augustano Ge-
orgius per Mauritium rogatus interfuit, ceu
primi nominis inter Theologos; verum ad-
iunctus illi fuit præceptor Melanchthon,
qui suo nutu actiones illas omnes modera-
batur. Atque hunc ille mirificè coluit per
omnem vitam; & Melanchthon vicissim il-
lum amauit plurimum, dum in humanis es-
set, & ex illius morte non exiguum cœpit
dolorem: quem auxit obitus Iacobi Stur-
mij viri præstantis, & in Argentoratensi Re-
publi-

publica præcipui, cum quo multis annis Mel- ANNO
 lanchthoni necessitudo non vulgaris inter- 1554.
 cesserat; qui cum & in Comitibus quibusdam,
 ubi de religione suscepta fuit deliberatio,
 frequenter, & ob sententiarum convenien-
 tiam non insuauiter fuerat collocutus. An-
 tecedebat ætate Melanchthonem annis fere
 septem; & totidem annis eundem antecessit,
 communem vniuersæ carnis viam ingressu-
 rus. Nam septennio post Anhaltinum &
 Sturmium Melanchthon rebus humanis ex-
 emptus est, vt suo loco referemus.

CAPVT XXII.

- I. *Mortuo Osiandro, exorta inter Lutheran-
 certamina. conuentus Naumburgi & scri-
 ptum. Melanchthon in Prusiam vocatur
 obseruans varia hoc tempore prodigia.*
- II. *Melanchthonis ad aulam acciti negotia, o-
 dium in Flacian. in Lautervvaltinum do-
 gma & Osiandrin. eiusq; acta in disputa-
 tione Norimberg.*
- III. *Pax religionis per Imperium. Flacian. &
 Melanchthonic. dissidia.*
- IV. *Melanchthonic. & Flacian. conuentus, o-
 dia, certamina, eorumq; causæ & origines
 ad longum.*

OBIT anno superiore proximo Re- I.
 giomonte Andreas Osiander, noui do- Mors O-
 gmatis inuentor de iustificatione, quemad- siandri.
 modum supra diximus. At hæresis cum illo
 mortua non est: Imo post autoris obitū vi-